

L. Bursens, Projectontwikkelingen in de ambulante geestelijke gezondheidszorg. Evaluatie van 5 jaar SAS. Dendermonde, Centrum voor Begeleiding en Psychotherapie, 1983, 196 p.

Deze bundel werd samengesteld ter gelegenheid van het 5-jarig bestaan van het Centrum voor Begeleiding en Psychotherapie SAS te Dendermonde. Het centrum startte in 1976 vanuit de Werkgroep Bijzondere Jeugdzorg. Op zoek naar alternatieven voor residentiële jeugdzorg vond deze Werkgroep een gedeelte van haar doelstellingen terug in het K.B. van 20 maart 1975 betreffende de Diensten voor Geestelijke Gezondheidszorg. Centrum SAS behoort bijgevolg tot de groep van 'nieuwe' centra die ontstonden na het K.B. van 20 maart 1975. SAS is uiteraard geen lokaal kantoor van 'Scandinavian Airlines System' maar verwijst naar de inplanting van het centrum aan het oude SAS te Dendermonde.

In zijn voorwoord benadrukt R. DE WULF, gemeenschapsminister van Gezondheidsbeleid, de noodzaak van het bijsturen van de ambulante geestelijke gezondheidszorg o.m. door een betere regionale coördinatie.

In het inleidend hoofdstuk 1 worden de basisdoelstellingen van Centrum SAS vermeld nl. 1. de behoeften van de cliënt staan centraal; 2. open en pluralistische werkwijze; 3. preventie van overbodige opnames in residentiële verbanden; 4. kosteloze hulpverlening (én kwalitatief hoogstaande hulpverlening); 5. emanciperende en participerende aanpak.

In hoofdstuk 2 komen de historiek en de specifieke doelstellingen aan bod. De historiek verwijst naar het klachtenbundel 'Vrij en Vrolijk', de Werkgroep Bijzondere Jeugdzorg en het K.B. van 20 maart 1975. Als specifieke doelstellingen worden vermeld: 1. het uitproberen van een ambulante hulpverleningsmodel ten behoeve van de psychosociale problematiek, en zulks met een zo laag mogelijke drempel; 2. een preventieve actie ontplooiën vanuit curatieve vaststellingen; 3. het opzetten van een pluralistische, ongebonden structuur binnen de welzijnszorg; 4. het ontwikkelen van vormings- en bijscholingsprogramma's, gericht op eerstelijns werkers, om de eigen interventiemogelijkheden ten aanzien van psychosociale hulpvragen te verhogen. Het hoofdstuk 2 wordt afgerond met enige informatie over de aflijning en de kenmerken van de bediende regio Dendermonde.

In de daaropvolgende hoofdstukken wordt dieper ingegaan op de preventieve en curatieve activiteiten van het Centrum. Op preventief vlak komt in hoofdstuk 2 de ontwikkeling van de visie t.a.v. preventie ter sprake en in hoofdstuk 3 worden enkele projectontwikkelingen vermeld (de vrouwengroep, het alfabetisatieproject en G.V.O.-activiteiten).

Hoofdstuk 5 is helemaal gewijd aan de samenwerking met de huisarts en hoofdstuk 6 aan de evaluatie van het curatief aanbod, de vraagzijde en het therapeutisch succes. Het geheel wordt afgesloten met enkele slotbeschouwingen in hoofdstuk 7.

Bij het doorlezen van de tekst wordt de indruk gewekt dat de graad van alternativiteit door de jaren heen vervaagt, alhoewel het gestadig pogen om preven-

tieve strategieën tot ontwikkeling te brengen en vooral de samenstelling van de beheersstructuren een belangrijkere invloed moeten blijven hebben. Verder vergden verschillende systematisch geplande projecten blijkbaar extra input van middelen van buiten af. Inspanningen in die zin worden echter in vele andere centra gesanctioneerd door de bijkomende middelen in minderheid te brengen van het karig werkingskrediet. Een dienst geestelijke gezondheidszorg is en blijft in elk geval een zwak broertje in de doolhof van de gezondheidszorg en welzijnszorg.

De slotbeschouwingen in hoofdstuk 7 zijn iets te uitsluitend gericht op de aspecten van het werk waarover men tevreden is en bijgevolg niet genuanceerd kritisch genoeg. Suggesties hoe men tot een betere evaluatie kan komen bijvoorbeeld worden niet vermeld.

Een opmerking van een andere orde houdt verband met de vorm. De geselecteerde referenties geciteerd in de tekst zouden nog meer tot hun recht gekomen zijn door het toevoegen achteraan van een alfabetische referentielijst.

De grootste verdienste van dit boek is dat een Dienst voor Geestelijke Gezondheidszorg zoals het Centrum SAS ter gelegenheid van een eerste lustrum de eigen doelstellingen en werking publiek maakt. Het aantal publikaties in verband met de ambulante geestelijke gezondheidszorg in Vlaanderen is immers zeer beperkt. Wat er leeft in dergelijke centra kan men wel enigszins terugvinden in jaarverslagen. Deze zien echter zelden het licht, beperken zich meestal tot een beschrijving waarbij er weinig sprake is van een kritische evaluatie van het bezigzijn.

Toch worden we – bij het lezen van deze publikatie – geconfronteerd met het feit dat het zeer moeilijk is om een daadwerkelijke evaluatie te maken van wat er zich gedurende 5 jaar afspeelt in een Dienst Geestelijke Gezondheidszorg. Dit is des te meer het geval wanneer men deze evaluatie niet wil beperken tot het nagaan van wat het centrum betekent heeft voor een aantal individuen en gezinnen die ermee in contact kwamen maar ook van wat het op gang heeft gebracht binnen het veld van voorzieningen in de (geestelijke) gezondheidszorg en welzijnszorg in een bepaalde regio, binnen de Vlaamse Gemeenschap, binnen de samenleving. Onze kwantitatieve en vooral kwalitatieve evaluatiecriteria zijn blijkbaar nog zeer partieel en ontoereikend.

Deze lofwaardige poging tot evaluatie verwijst naar de noodzaak enerzijds van een continue doorlichting van de werking van elke Dienst voor Geestelijke Gezondheidszorg en anderzijds van verder studiewerk op het vlak van meer verfijnde vormen van evaluatie.

Jo Casselman

N. Lempereur, Les fluctuations de la criminalité en Belgique. Tome II, 1967 à 1969 (sous la direction et avec préface de Raymond Screvens), Bruylant, Publ. no 11 du Centre National de Criminologie, Bruxelles, 1981, 314 p.

Dit werk is de tweede aflevering in een door het Nationaal Centrum voor Criminologie verzorgde reeks over de ontwikkeling van de misdadigheid in ons land. Het eerste deel Bekaert, H., en Lempereur-Guilmot, N., *Les fluctuations de la*